

kunstneriske og historiske Betydning kun lidet værdig, og som gør en Hovedrestaurering af dem ikke blot ønskelig, men nødvendig.

Ejendommeligheder i Bygningsstilen synes, at tyde hen paa, at Dele af St. Mariae Kirke og Klostrret ere opførte i det 14de Aarhundrede. Klostrret siges imidlertid først at være anlagt 1430, og det hærgedes allerede i Midten af det 15de Aarhundrede af en Ildebrand, og ved Genopførelsen — der for en væsentlig Del fandt Sted ved den bekendte Rigs-hovmester Paul Larmands Hjælp — bleve Partier af Kirken og Klostrret opførte i den gotiske Spidsbuestil. En nærmere Undersøgelse af Klostrsløjenes indbyrdes Tidsforhold vil derfor kunne have sin Interesse under Restaureringsarbejdet.

Bygningernes Betydning i kunsthistorisk Henseende er ikke ringe. Det maa først og fremmest bemærkes, at de ikke ved Ombygninger eller omfattende Restaureringer have været underkastede væsentlige Forandringer, De staa endnu, som den Gang Munkene forlod dem, med Undtagelse af, at Klostrergaardens Dmgang mangler den sydlige Fløj, som nu er indlemmet i Kirkens nordre Sidesib, og som ved en Restaurering maa fremdrages paany. Saaledes er saa godt som alle de hvælvede Rum i Klostrrets 3 Fløje bevarede i deres Oprindelighed. De spidsbuede Hvelvinger, baarne af firkantede Midtpiller, udgøre disse Rums fornemste Prydelse. Særlig mærkes Refektoriet (nu Kirke og Lemmestue), hvori Kofetterne i Korsbuernes Skæringspunkter ere smykkede med Paul Larmands og Huskrus Vaabenstjølde. Klostrerbygningernes hvælvede Dmgange, som alle vende ind imod den lille Gaard, have ligeledes bevaret deres Oprindelighed. Murenes Yderflader ere nu dækkede med Ruds, men naar denne borttages, ville de oprindelige Binduesaabninger komme for Dagen.

Kirken er et anseeligt Monument i den rene gotiske Spidsbuestil. Det er jo øjensynligt, at dens Former skjules af de talrige og store Pulpiturer, og at Kirken som arkitektonisk Kunstværk vil fremtræde langt skønnere, naar disse borttages. Men dette Interiør har jo ogsaa sin historiske Berettigelse, og det vil formentlig være ønskeligt, at der ved den nødvendige Borttagelse af enkelte Pulpiturer gaas frem med en vis Forsømmelse.

Det er saaledes saavel Bygningernes ejendommelige Skønhed som deres delvise Ube-rørthed, der gør Restaureringen ønskelig i kunstnerisk og historisk Henseende.

Klostrret er det eneste paa de danske Øer bevarede Mindesmærke af den Art fra Middelalderen. I Sjælland kan kun Klostrret i Ribe nævnes som dets Lige. Det har derved en enestaaende arkæologisk Betydning. Dets nuværende forfaldne Tilstand gør en Restaurering absolut nødvendig. Murværket er i Oplosning, og de indre Rum trænge i høj Grad til et grundigt Eftersyn.

Allerede i 1885 har Etatsraad Herholdt udarbejdet Planer til omfattende Arbejder saavel ved Klostrrets som ved Kirkens Ydre. Senere har Professor Stork udarbejdet et fuldstændigt Forslag til en gennemgaaende Restaurering og Bygningernes Tilbageførelse til deres oprindelige Skikkelse. Dette Forslag, der har været forelagt det lærige Kirkesyn i 1894 og af dette er anbefalet paa det varmeste, gaar altsaa videre end Herholdts, idet det sigter paa en Rekonstruktion af det oprindelige — særlig Opførelsen af den søndre Dmgang og de deraf følgende Forandringer ved Kirkebygningens nordre Sidesib.

Hovedtrækkene i den foreslaaede Tilstandstættelse ere følgende:

Kirken.

Fundamenterne efterses og udbedres, og Murværket istandsættes ud- og indvendigt. Den manglende øverste Del af Vestgavlen genopføres, og Nordsideens Binduer, der ere tilkomne i en senere Tid, efter at Klostrrets søndre Dmgang er fjernet, tilføres paa Grund af den nævnte Bygnings Genopførelse. Af Hensyn til Lysforholdene i Kirken foretages Forandringer ved Pulpiturerne. Det nuværende strøbelige Tag ombyttes med et nyt, som følger de paa Sidersiderne af Gavlene bevarede gamle Taglinier. Midt over Skibet opføres en Tagrytter for Kirkens Klofter, der nu hænge uheldigt i en isoleret Klofterstol øst for Kirken. Inventariet, blandt hvilket der findes værdifulde Ting fra Renæssancetiden, istandsættes, hvor det er fornødent, Binduerne fornyes, og der anbringes Tagrender og Lynledninger paa Bygningen, uden om hvilken der drænes og brolægges.

Klostrret.

Murværket, der er i høj Grad ødelagt dels paa Grund af Forvitring dels som Følge af de Forandringer, der i Tidens Løb uden Hensyn til Bygningens Arkitektur ere foretagne Lovforslag m. m.